

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR LIETAS IEROSINĀŠANU

Rīgā

2016. gada 12. septembrī

Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Aldis Laviņš, tiesneši Kaspars Balodis un Sanita Osipova,
kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemtos pieteikumus par lietas ierosināšanu, ko iesnieguši (visi kopā turpmāk – Pieteikumu iesniedzēji):

- 1) TJ (pieteikums Nr. 204/2016);
- 2) EL (pieteikums Nr. 205/2016);
- 3) IS (pieteikums Nr. 206/2016);
- 4) RZ un TD (pieteikums Nr. 207/2016);
- 5) DI (pieteikums Nr. 208/2016),

konstatēja:

1. No pieteikumiem izriet, ka Pieteikumu iesniedzēji lūdz Satversmes tiesu:

1.1. atzīt Solidaritātes nodokļa likuma 3., 5., 6., 7. un 9. pantu (turpmāk – apstrīdētās normas) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 91. panta pirmajam teikumam un 109. pantam;

1.2. noteikt aizklātu tiesas sēdi ierobežotas pieejamības informācijas statusu lietas materiāliem.

Visos minētajos pieteikumos formulēti identiski prasījumi, kā arī sniegts līdzīgs lietas faktisko apstākļu izklāsts un juridiskais pamatojums, līdz ar to visus pieteikumus būtu lietderīgi izskatīt kopā.

2. Solidaritātes nodokļa likuma 3. pants nosaka: “Nodokļa objekts ir ienākums, kas noteikts likuma "Par valsts sociālo apdrošināšanu" 14. un

20.² pantā un pārsniedz attiecīgajam kalendāra gadam noteikto valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu objekta (turpmāk — obligāto iemaksu objekts) maksimālo apmēru.”

Solidaritātes nodokļa likuma 5. pants noteic, ka nodokļa maksātāji ir darba devēji, darba ņēmēji, iekšzemes darba ņēmēji pie darba devēja — ārvalstnieka, ārvalstu darba ņēmēji pie darba devēja — ārvalstnieka — un pašnodarbinātie, kuri pakļauti valsts sociālajai apdrošināšanai un kuru ienākumi taksācijas periodā pārsniedz saskaņā ar likumu “Par valsts sociālo apdrošināšanu” noteikto obligāto iemaksu objekta maksimālo apmēru.

Šā likuma 6. pants noteic, ka nodokļa likme atbilst obligāto iemaksu likmei, kas noteikta saskaņā ar likuma “Par valsts sociālo apdrošināšanu” 18. pantu.

Savukārt šā likuma 7. pants noteic nodokļa aprēķināšanu, proti:

“(1) Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra, pamatojoties uz Valsts ieņēmumu dienesta sniegto informāciju, summē sociāli apdrošinātajai personai obligāto iemaksu objektu un veiktās valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas. Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra uzskaita faktiski veikto solidaritātes nodokli, kad ir sasniegts likumā “Par valsts sociālo apdrošināšanu” noteiktais obligāto iemaksu objekta maksimālais apmērs.

(2) Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra solidaritātes nodokli aprēķina reizi mēnesī.”

Šā likuma 9. pants paredz: “Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra faktiski samaksāto nodokli par pārskata mēnesi pārskaita valsts pamatbudžeta ieņēmumu kontā līdz pārskata mēnesim sekojošā trešā mēneša piecpadsmitajam datumam.”

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemta pieteikuma pamata lieta ir ierosināma, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. un 19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Satversmes tiesas 2. kolēģija 2016. gada 21. jūlijā pieņēma:

1) lēmumu par atteikšanos ierosināt lietu pēc Pieteikumu iesniedzēju IS, EL un DI pieteikumiem Nr. 101/2016, 103/2016 un 129/2016, kuros tika lūgts izvērtēt apstrīdēto normu atbilstību Satversmes 91. panta pirmajam teikumam, 105. un 109. pantam;

2) lēmumu par lietas ierosināšanu pēc pieteikuma Nr. 130/2016, ar kuru citstarp tika atteikts ierosināt lietu pēc Pieteikumu iesniedzēju RZ un TD pieteikuma.

Kolēģijas 2016. gada 21. jūlija lēmumos norādīts, ka nav pamata atzīt, ka apstrīdētās normas Pieteikumu iesniedzējiem noteikti tiks piemērotas un nākotnē tiem radīs pamattiesību aizskārumu. Līdz ar to pieteikumi tika atzīti par neatbilstošiem Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmās daļas, kā arī 19.² panta sestās daļas 1. punkta prasībām (*sk. Satversmes tiesas 2. kolēģijas 2016. gada 21. jūlija lēmuma par atteikšanos ierosināt lietu 6. punktu un lēmuma par lietas ierosināšanu 6.2. punktu*).

Līdz ar to Satversmes tiesas kolēģijai ir jāvērtē, vai izskatāmajos pieteikumos ietvertais juridiskais pamatojums un faktisko apstākļu izklāsts par apstrīdēto normu atbilstību Satversmei ir pēc būtības mainījies salīdzinājumā ar iepriekš izskatītajiem pieteikumiem.

Ievērojot procesuālās ekonomijas principu, visi izskatāmie pieteikumi tiks vērtēti kopā.

5. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likumu atbilstību Satversmei. Līdz ar to pieteikumos ietvertais prasījums par apstrīdēto normu atbilstības izvērtēšanu Satversmes normām ir piekritīgs Satversmes tiesai.

6. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktu persona Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā var iesniegt pieteikumu Satversmes tiesā.

No pieteikumiem un tiem pievienotajiem materiāliem izriet, ka Pieteikumu iesniedzēji ir darba ņēmēji, kuru ienākumi pārsniedz saskaņā ar likumu „Par valsts sociālo apdrošināšanu” noteikto obligāto iemaksu objekta maksimālo apmēru. Tādējādi saskaņā ar Solidaritātes nodokļa likuma 5. pantu Pieteikumu iesniedzēji ir solidaritātes nodokļa maksātāji. Tostarp par šā nodokļa maksātājiem kļuvuši arī tie Pieteikumu iesniedzēji, kuri pirmreizēji iesniegto pieteikumu iesniegšanas laikā tādi vēl nebija.

Pieteikumu iesniedzēji uzskata, ka apstrīdētās normas neatbilst Satversmes 91. panta pirmajam teikumam un 109. pantam un tādējādi viņi ir norādījuši uz savu Satversmē noteikto pamattiesību iespējamo aizskārumu.

Līdz ar to Pieteikumu iesniedzēji ir tiesīgi iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktās prasības.

7. Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrā daļa noteic, ka konstitucionālo sūdzību var iesniegt tikai tad, ja ir izmantotas visas iespējas aizstāvēt minētās tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem vai arī tādu nav. Savukārt 19.² panta sestās daļas 2. punkts prasa pieteikumā pamatot, ka ir izmantoti visi vispārējie tiesību aizsardzības līdzekļi vai arī tādu nav.

Izskatāmajā gadījumā secināms, ka nepastāv tādi vispārējie tiesību aizsardzības līdzekļi, kurus Pieteikumu iesniedzēji būtu varējuši izmantot savu pamattiesību aizsardzībai.

Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtais daļas otro teikumu, ja nav iespēju Satversmē noteiktās pamattiesības aizstāvēt ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā no pamattiesību aizskāruma brīža.

Konkrētajā gadījumā termiņš konstitucionālās sūdzības iesniegšanai ir skaitāms no brīža, kad katram no Pieteikumu iesniedzējiem ir radies pienākums maksāt solidaritātes nodokli, proti, no brīža, kad Pieteikumu iesniedzēju ienākumi pārsniedz saskaņā ar likumu „Par valsts sociālo apdrošināšanu” noteikto obligāto iemaksu objekta maksimālo apmēru.

No pieteikumiem izriet, ka tie visi ir iesniegti Satversmes tiesas likumā noteiktajā termiņā.

Līdz ar to pieteikumi atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrās un ceturtais daļas, kā arī 19.² panta sestās daļas 2. punkta prasībām.

8. Pieteikumos ir sniegts faktisko apstākļu izklāsts un juridiskais pamatojums par apstrīdēto normu iespējamo neatbilstību Satversmes 91. panta pirmajam teikumam un 109. pantam. Pieteikumiem ir pievienoti dokumenti, kas nepieciešami lietas apstākļu noskaidrošanai.

Līdz ar to pieteikumi atbilst arī pārējām Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. pantu, Satversmes tiesas 1. kolēģija

nolēma:

1. Ierosināt Satversmes tiesā lietu „Par Solidaritātes nodokļa likuma 3., 5., 6., 7. un 9. panta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91. panta pirmajam teikumam un 109. pantam”.

2. Atzīt, ka šā lēmuma 1.2. punktā norādīto Pieteikumu iesniedzēju lūgumu izlemšana nav Satversmes tiesas kolēģijas kompetencē.

3. Atzīt, ka nav nepieciešams aicināt Saeimu iesniegt atbildes rakstu, jo 2016. gada 21. jūlijā ir ierosināta lieta „Par Solidaritātes nodokļa likuma 3., 5., 6., 7. un 9. panta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91. panta pirmajam teikumam un 109. pantam” un Saeima jau ir uzaicināta iesniegt atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Satversmes tiesas

1. kolēģijas priekšsēdētājs

A. Laviņš